

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 879/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen huumausaineiden laittomasta maahantuonnista ja siihen puuttumisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mia Laihon / kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 879/2020 vp:

Kuinka hallitus aikoo puuttua kasvavaan huumeiden salakuljetukseen,

miten hallitus varmistaa, että tullilla ja Rajavartiolaitoksella on riittävät resurssit rajojen valvontaan ja realistiset mahdollisuudet puuttua rajojen yli tapahtuvaan huumeiden ja keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden laittomaan maahantuontiin,

kuinka hallitus aikoo puuttua kasvaneeseen huumeiden käyttöön Suomessa,

kuinka hallitus aikoo puuttua pimeässä Tor-verkossa tapahtuvaan huumeiden salakauppaan,

kuinka hallitus aikoo turvata poliisille riittävät resurssit huumerikosten tutkintaan ja niihin liittyvien verkostojen tutkimiseen,

kuinka hallitus varmistaa, ettei koulujen ympäristössä ja netissä lapsia ja nuoria houkutella huumeiden käyttöön ja

aikooko hallitus puuttua päihdeasumisyksiköiden, kuten pääkaupunkiseudulla Helsingissä Ruusulankadun ja Espoossa Kuninkaankallion, ympäristössä tapahtuvaan yhä lisääntyneeseen huumekauppaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sisäisen turvallisuuden strategia toimenpidekokonaisuuksineen huomioi turvallisuusviranomaisen tilannekuvan, toimivaltuuksien ja suorituskyvyn kehittämisen. Varmistamalla poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen voimavarat hallitus pyrkii ylläpitämään Suomen sisäistä turvallisuutta ja osana sitä torjumaan rajat ylittävää huumausainerikollisuutta. Poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen ns. PTR-yhteistyön merkitys korostuu rajat ylittävän rikollisuuden ja huumausainerikollisuuden torjunnassa. Keskeistä on varmistaa tämän yhteistyön sujuvuus kaikissa tilanteissa.

Hallitus tukee toimillaan pitkäjänteistä viranomaisyhteistyötä. Tietoon ja sen analysointiin perustuvaa viranomaistoimintaa tuetaan varmistamalla päivittäistoiminnan henkilöstövoimavarat ja toimintaa tukevien hankkeiden rahoitus. Kansainvälisesti Suomi osallistuu aktiivisesti Interpolin

ja Europolin toimintaan sekä valtioiden kahdenvälisesti tekemään yhteistyöhön. Parhaillaan valmisteilla oleva Euroopan unionin huumausainestrategia vuosille 2021-2025 antaa valmistuessaan linjauksia ja painopisteitä, jotka huomioidaan Suomessa toteutettavassa huumausainerikollisuuden torjunnassa.

Suomen huumausainepolitiikka perustuu huumausaineiden käytön aiheuttamien haittojen torjumiseen kokonaisvaltaisesti. Pitkäjänteinen perustason työ, toimijoiden välinen yhteistyö sekä huumausaineiden kysyntään ja tarjontaan vaikuttaminen luovat pohjan kansalliselle toiminnalle. Huumausainepolitiikassaan Suomi huomioi Yhdistyneiden kansakuntien huumausaineiden vastaiset yleissopimukset, Euroopan unionin huumausainestrategian ja kansalliset olosuhteemme. Seuraavaa valtioneuvoston periaatepäätöstä Suomen huumausainepolitiikaksi vuosille 2021-2023 valmistellaan sosiaali- ja terveysministeriön johdolla.

Huumausaineiden ongelmakäytön kasvu lisää tarvetta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluille. Huumausaineiden käyttöä ehkäistään ja vähennetään toimivilla sosiaali- ja terveystaloudilla, joita kehitetään tällä hallituskaudella erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen yhteydessä. Lisäksi päihde- ja mielenterveyslainsäädäntö uudistetaan. Syrjäytymisen ehkäisy sekä kohdennetut toimet ovat tärkeä osa huume- ja yleisimmin päihdehaittojen ehkäisyä. Tämä on otettu huomioon monihallinnollisesti eri hallinnonalojen ohjelmissa ja rahoituksissa, kuten valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmassa 2020-2023, asunnottomuuden yhteistyöohjelmassa ja mielenterveysstrategiassa.

Hallituskauden valtionavustushankkeiden lisäksi Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) tuella rahoitetaan useita ehkäisevän päihdetyön ja myös kohdennetusti ehkäisevän huumeiden hankkeita. Ehkäisevää työtä on kehitetty lisäksi Euroopan sosiaalirahaston (ESR) hanke- rahoituksella. Ehkäisevää työtä vahvistetaan tukemalla ehkäisevän päihdetyön ohjelman valtakunnallista toimeenpanoa. Ohjelman tavoitteiden mukaan tärkeintä ehkäisevää päihdetyötä tehdään yhteistyössä, suunnitelmallisesti ja kohdennetusti nuorten ihmisten arkiympäristöissä kuten oppilaitoksissa ja vapaa-ajan ympäristöissä.

Ehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen luovat edellytyksiä estää haittoja ja hallita toteutuneiden haittojen seurauksia. Kouluissa, oppilaitoksissa, päihdepalveluissa, nuorisotoimessa ja poliisissa toteutettavat toimenpiteet täydentävät toisiaan. Päihde- ja riippuvuusasioihin liittyvät toimet kootaan yhteen yhteisen päihde- ja riippuvuusstrategian alle, jonka valmistelussa on kuultu laajasti eri sidosryhmä ja nostettu esiin myös tutkimuksen tukeminen ja parempi tiedonkulku tutkijoiden ja päätöksenteon välillä.

Teknologian tuomat mahdollisuudet, erityisesti niin sanottu pimeä internet ja salatut viestintäsovellukset, ovat vaikuttaneet rikollisuuteen. Huumausainerikollisuus ei ole tästä poikkeus.

Hallitusohjelma huomioi koko rikosprosessiketjun voimavarojen riittävyyden varmistamisen. Poliisin henkilöstömäärän lisäämistä jatketaan hallitusohjelman mukaisesti. Lisähenkilöstö kohdennetaan päivittäistoimintaan. Poliisin henkilöstömäärän lisäämisen ohella syyttäjien ja tuomioistuinten voimavaroja lisätään rikosprosessin nopeuttamiseksi ja rikosvastuun toteuttamiseksi. Poliisin voimavaroista huolehditaan, jotta sillä säilyy kyky torjua tietoverkoissa tapahtuvan huumausaineiden kauppaa. Oikeusministeriö on asettanut työryhmän tarkastelemaan pakkokeinolain (806/2011) muutostarpeita ja valmistelemaan tarvittavat lainsäädäntömuutokset.

Lapsilla ja nuorilla on oikeus turvalliseen ympäristöön koulussa ja tietoverkoissa. Hallitus tukee moniviranomaistoiminnan keinoja, joilla lapsia ja nuoria suojataan kaikilta rikollisuuden muodoilta. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden ohjelman tavoitteita ovat toiminnan painotuksen siirtäminen ehkäisevään ja ennakkoivaan työhön sekä sosiaalihuollon painopisteen siirtäminen varhaiseen tukeen ja matalan kynnyksen palveluihin. Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma huomioi päihdehäiriöihin puuttumisen. Oppimisyhteisöjen turvallisuuskulttuuria edistävä toimenpideohjelma puolestaan vahvistaa osaamista turvallisuusasioissa.

Ennalta estävä toiminta on keino tavoittaa lapsia ja nuoria. Etsivän nuorisotyön valtionavustuksiin on vuonna 2020 varattu 12,6 miljoonaa euroa. Poliisin ennalta estävän työn strategian 2019-2023 mukaisesti Ankkuritoiminnan voimavarojen lisäämistä jatketaan. Strategia korostaa poliisin ja paikallisyhteisön vuorovaikutuksen merkitystä. Yhdenmukaisella viranomaisen viestinnällä levitetään tutkimukseen perustuvaa tietoa huumausaineiden käytön haitallisuudesta ja saatavilla olevista yhteiskunnan palveluista. Viestinnässä hyödynnetään sosiaalista mediaa lasten ja nuorten tavoittamiseksi sekä vuorovaikutuksen luomiseksi. Esimerkkinä vuorovaikutuksen ja viestinnän yhdistämisestä on poliisin näkyvyys sosiaalisessa mediassa.

Päihdeasumisyksiköihin liittyviin haitallisiin lieveilmiöihin puuttumista on tarkoituksenmukaisinta käsitellä kokonaisuutena. Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut, muut asumisen tukeen liittyvät palvelut sekä poliisin näkyvä valvonta ja huumausaineiden kenttävalvonta ovat osa keinovalikoimaa, joilla haittoja voidaan poistaa tai vähentää. Puuttumisessa korostuu aiemmin mainittu viranomaisen ja paikallisyhteisön tiivis vuorovaikutus ongelmien tunnistamisessa ja tehokkaiden ratkaisujen kehittämisessä.

Helsingissä 11.12.2020

Sisäministeri Maria Ohisalo